

Ναυπάκτου: Η προσευχή και νηστεία ισχυρό όπλο ενάντια σε κάθε δαιμονική τυραννία

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Γραπτό Κήρυγμα για την Κυριακή Δ' Νηστειών εξέδωσε ο Τοποτηρητής Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος με τίτλο 'Μοναχισμός και Ορθοδοξία'. Ο Σεβασμιώτατος, μεταξύ άλλων, τόνισε ότι "Οι μοναχοί έχουν κοινή τροφή, ενδυμασία, προσευχή, πνευματική καθοδήγηση. Αλλά αυτή την κοινή ζωή, τηρουμένων των αναλογιών, μπορούν να την ζήσουν όλοι οι Ορθόδοξοι, με το να μην αισθάνονται μόνοι τους και να μη ζουν μόνο για τον εαυτό τους".

Παρακάτω μπορείτε να διαβάσετε ολόκληρο το κήρυγμα:

«τούτο το γένος εν ουδενί δύναται εξελθείν ει μη εν προσευχή και νηστεία» (Μαρκ. θ', 29)

Αγαπητοί αδελφοί,

Στην ερώτηση των μαθητών γιατί δεν μπόρεσαν να βγάλουν το δαιμόνιο από τον νέο που βασανιζόταν «παιδιόθεν», ο Κύριος απάντησε, ότι το γένος αυτό, που κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά «είναι το πάνδεινο δαιμόνιο της ακολασίας», δεν μπορεί με κανένα άλλο μέσο να βγη από τον άνθρωπο, παρά μόνον με την προσευχή και την νηστεία. Και επειδή αυτός που κατέχεται από το δαιμόνιο είναι δύσκολο να προσευχηθή και να νηστεύση πρέπει να το κάνουν εκείνοι που θέλουν να θεραπεύσουν τον δαιμονισμένο.

Η απάντηση αυτή του Κυρίου μας δίνει την αφορμή να διατυπώσουμε μερικές σκέψεις, αφ' ενός μεν γύρω από την προσευχή και την νηστεία, αφ' ετέρου δε γύρω από την σχέση που υπάρχει μεταξύ του Μοναχισμού και της Ορθοδοξίας.

Κατ' αρχάς η προσευχή και η νηστεία είναι απαραίτητα μέσα για την απαλλαγή μας από κάθε δαιμονική τυραννία και την επιστροφή μας στον Θεό. Ιδιαίτερα για το γένος αυτό των δαιμονίων, που είναι «οι αλλόκοτοι και δυσέρωτες έρωτες», κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, η προσευχή και η νηστεία είναι ισχυρότατα όπλα. Με την νηστεία χαλινώνουμε το σώμα και καταστέλλουμε τις επαναστάσεις του, και με την προσευχή κατευνάζουμε τους λογισμούς που ερεθίζουν τα πάθη. Γενικά, η προσευχή και η νηστεία διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην ζωή του Χριστιανού, που αγωνίζεται για την κατά Χάρη θέωσή του.

Με την νηστεία βιώνουμε την παραδείσια προπρωτική κατάσταση, τότε που ο Αδάμ δεν είχε παραβή ακόμη την εντολή του Θεού. Επίσης, με την νηστεία ζούμε το δράμα της πτώσεως του ανθρώπου που έγινε με την παράβαση της εντολής και την απώλεια της θείας Χάριτος. Ο Μέγας Βασίλειος αποκαλεί την νηστεία «πρεσβυτέρα Νόμου», γιατί δόθηκε ως εντολή και πριν από τον Νόμο του Μωϋσέως, ακόμη, με την νηστεία βιώνουμε μερικές καταστάσεις από την εσχατολογική κατάσταση των δικαίων.

Γνωρίζουμε ότι στην ζωή που θα ακολουθήση μετά την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου δεν θα υπάρχουν υλικές ανάγκες και ο χαριτωμένος άνθρωπος θα ευφραίνεται από την κοινωνία του με τον Χριστό.

Με την προσευχή ζούμε πραγματικά την κοινωνία με τον Χριστό. Μπορούμε να πούμε ότι η πνευματική ζωή εκφράζεται και εκδηλώνεται με την προσευχή. Υπάρχει ένας επιτυχής ορισμός της προσευχής που δόθηκε από τον άγιο Ιωάννη της Κλίμακος, που σήμερα εορτάζει, σύμφωνα με τον οποίο «προσευχή εστι συνουσία ανθρώπου και Θεού». Πράγματι, κατά την προσευχή ο άνθρωπος

απολαμβάνει την «νηφάλιον μέθην», βιώνει την αγάπη του Θεού. Γι' αυτό η χρησιμοποίηση της νηστείας και της προσευχής είναι απαραίτητα για την κάθαρση και την θέωσή μας. Έτσι εξηγείται, ότι όλοι οι άγιοι χρησιμοποίησαν και αγάπησαν αυτά τα πνευματικά μέσα.

Συνήθως οι άνθρωποι, δικαιολογώντας την διάθεσή τους να ζούν κατά το θέλημά τους, ισχυρίζονται ότι η προσευχή και η νηστεία είναι κατάλληλα μέσα για τους μοναχούς που είναι αφιερωμένοι στον Θεό και όχι τόσο για τους ανθρώπους που ζούν και εργάζονται στον κόσμο. Με αυτή την λαθεμένη σκέψη γίνεται μια διάσπαση του χριστιανικού ήθους και μια αλλοίωση του ευαγγελικού μηνύματος.

Πρέπει να τονισθή ο μοναχισμός είναι έκφραση της Ορθοδοξίας. Αυτό μπορούμε να το δούμε σε τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Ορθοδοξίας που φανερώνουν καθαρά την μεγάλη αλήθεια ότι το Ορθόδοξο πνεύμα είναι κατ' ουσίαν μοναχικό και η μοναχική ζωή είναι ορθόδοξη ζωή.

Η Ορθοδοξία είναι ασκητική. Όταν λέμε ασκητική ζωή εννοούμε κυρίως την ευαγγελική ζωή που στηρίζεται πάνω στην μετάνοια, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση ορθόδοξου ήθους. Άσκηση ακόμη είναι η προσπάθεια του ανθρώπου με την Χάρη του Θεού να παραμείνη ο άνθρωπος ελεύθερος από την κυριαρχία που θέλουν να του επιβάλλουν τα κτίσματα. Άσκηση είναι η μεταστροφή του ανθρώπου στον Θεό, είναι η απαλλαγή από την τυραννία των παθών. Επίσης, άσκηση είναι η συμμόρφωση σε όλες τις εντολές της Εκκλησίας. Αυτό όλοι μπορούν να το ζήσουν. Και οι μοναχοί και όσοι ζούν στον κόσμο.

Τις τρεις μοναχικές υποσχέσεις μπορεί να τις τηρήσει και ο έγγαμος, με ανάλογη προσαρμογή. Ο γάμος όταν έχει αναφορά στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας βοηθά τον άνθρωπο να σωθή.

Ο Ορθόδοξος τρόπος ζωής είναι κοινοτικός ή κοινοβιακός. Αυτό σημαίνει ότι ο Ορθόδοξος Χριστιανός δεν ζη μόνος του, αλλά με τους αδελφούς του και για τους αδελφούς του. Η Ορθοδοξία είναι Εκκλησία. Αυτό θα πη ότι είναι Σώμα Χριστού και πνευματική (πραγματική) οικογένεια.

Αυτό το βλέπουμε στην Θεία Ευχαριστία που εκφράζει άριστα την Εκκλησία. Στο υπερφυές αυτό Μυστήριο όλοι απολαμβάνουμε το συλλείτουργο. Όλα είναι κοινά. Κοινή προσευχή, κοινή τροφή, κοινή ζωή. Μαθαίνοντας να ζούμε λειτουργικά, καλούμαστε να συμμετάσχουμε και στην μεγάλη λειτουργία του σύμπαντος κόσμου, δηλαδή να θεωρούμε όλους και όλα ως δώρα του Θεού σε μας και επομένως να προσφέρουμε και εμείς τον εαυτό μας ως δώρο σε αυτού

Έτσι, ή χριστιανική ζωή είναι κοινή ζωή. Ή λύπη κοινή λύπη. Ή χαρά κοινή χαρά.

Ἡ πίστη ἐνότητα πίστεως. Ἡ ἀγάπη κοινωνία ἀγάπης. Αὐτό τό βλέπουμε καθαρά νά ἐκφράζεται στά κοινόβια μοναστήρια. Οἱ μοναχοί ἔχουν κοινή τροφή, ενδυμασία, προσευχή, πνευματική καθοδήγηση. Ἀλλά αὐτή την κοινή ζωή, τηρουμένων των αναλογιών, μπορούν νὰ την ζήσουν ὅλοι οἱ Ορθόδοξοι, με το νὰ μην αισθάνωνται μόνοι τους καὶ νὰ μη ζοῦν μόνο γιὰ τον εαυτό τους. Τον ἄλλο νὰ τον βλέπουν ὡς ἀδελφό τους καὶ νὰ συμμετέχουν στὸν πόνο του. Βέβαια, ὁ κοινοβιακὸς τρόπος ζωῆς γίνεται με τὴν ἐνέργεια τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Στὸν πεπτωκὸτα κόσμῳ, που χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι οὐτοπία νὰ μιλάμε γιὰ κοινοβιακή ζωή. Ὁ πεπτωκὴς ἄνθρωπος ρέπει πρὸς τὴν ατομοκρατία.

Ὁ Ορθόδοξος Χριστιανὸς κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν Θεάνθρωπο Χριστό, ζῇ ἐν τῷ Θεανθρώπῳ καὶ δὲν κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν εαυτό του. Αὐτό το βλέπουμε στὸν μοναχισμό. Κέντρο τοῦ μοναχοῦ εἶναι ὁ Ναός. Βάση ἡ λατρεία καὶ ἡ προσευχή. Ὁ μοναχὸς ἐπιζητεῖ με θερμότητα τὴν κοινωνία με τὸν Χριστό. Αὐτό μπορεῖ νὰ το ἐφαρμόσῃ καὶ ὁ κάθε Ορθόδοξος Χριστιανὸς με το νὰ τηρή τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας νὰ γίνῃ δικό του τυπικό.

Ὅλοι μποροῦμε νὰ ζήσουμε τὸ ορθόδοξο πνεῦμα που εἶναι ἀσκητικὸ, κοινοβιακὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ.

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος